

**รายงานสถานการณ์การระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ A/H3N2
และการเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ในประเทศไทย
โดย ศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2558**

สถานการณ์ของโรคไข้หวัดใหญ่ในต่างประเทศ

เนื่องจากขณะนี้มีการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ A/H3N2 ในเขตการปกครองพิเศษฮ่องกง รายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ South China Morning Post Hongkong ฉบับวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2558 รายงานว่าเฉพาะในเดือนมกราคม 2558 นี้ พบผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตแล้วจำนวน 81 ราย นับว่ามีอัตราการตายสูงมากเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผู้ป่วยเสียชีวิตตลอดทั้งปี จำนวน 149 ราย นอกจากนี้ยังพบว่าการระบาดของไข้หวัดใหญ่ในฤดูหนาวเริ่มเร็วกว่าปกติและรุนแรงกว่า จากการศึกษาเชื้อเพิ่มเติม พบว่าสายพันธุ์ A/H3N2 ที่ระบาดในขณะนี้ เป็นสายพันธุ์ที่คล้ายคลึงกับ A/Switzerland/9715293/2013 (H3N2) ซึ่งไม่ตรงกับสายพันธุ์วัคซีนที่ฉีดให้กับประชากรฮ่องกงไปแล้ว คือ A/Texas/50/2012 (H3N2) ทำให้กระทรวงสาธารณสุขของฮ่องกงมีความวิตกกังวลต่อการป้องกันและควบคุมการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ A/H3N2 เนื่องจากวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ทางซีกโลกใต้ที่บรรจุ A/Switzerland/9715293/2013 (H3N2) กำลังอยู่ระหว่างกระบวนการผลิตและจะนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศได้ราวเดือนเมษายน 2558 แต่การระบาดของ A/Switzerland/9715293/2013 (H3N2) ยังมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อยๆซึ่งอาจยาวไปถึงปลายฤดูหนาวหรือเดือนมีนาคม 2558

ข้อมูลขององค์การอนามัยโลก ณ วันที่ 26 มกราคม 2558 ภาพรวมในแต่ละทวีปสรุปได้ ดังนี้

- ในทวีปอเมริกาเหนือและประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงฤดูหนาวนี้พบสายพันธุ์ A/H3N2 ระบาดมากที่สุด โดยจากรายงาน Summary of Weekly Flu View, US-CDC ณ วันที่ 24 มกราคม 2558 พบว่าในจำนวน 4,343 ตัวอย่างของผู้ป่วย ที่ให้ผลบวกไข้หวัดใหญ่ สามารถแยกเป็นไข้หวัดใหญ่ชนิด A ร้อยละ 93.4 และไข้หวัดใหญ่ชนิด B ร้อยละ 6.6 ในจำนวนเชื้อไข้หวัดใหญ่ชนิด A แยกเป็นสับทีย์ป์ A/H3N2 ร้อยละ 99.9 และที่เหลือร้อยละ 0.1 เป็นไข้หวัดใหญ่ชนิด A สายพันธุ์ H1(2009) และข้อมูลจากการศึกษาสายพันธุ์ของไข้หวัดใหญ่ A/H3N2 พบว่า ร้อยละ 66.7 ได้เปลี่ยนแปลงเป็นสายพันธุ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกับ A/Switzerland/9715293/2013 (H3N2) ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 33.3 ยังคงเป็นสายพันธุ์เดิมคือ A/Texas/50/2012 (H3N2)
- ในยุโรปพบสายพันธุ์ A/H3N2 ระบาดมากที่สุดเช่นเดียวกับทวีปอเมริกาเหนือและประเทศสหรัฐอเมริกา
- ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พบสายพันธุ์ A/H3N2 ระบาดมากที่สุด แต่ขณะนี้การระบาดเริ่มลดลง
- ในเอเชียตะวันตกพบไข้หวัดใหญ่ชนิด A สายพันธุ์ H1(2009) มากที่สุด
- ในประเทศแถบเขตร้อน เช่น ทวีปอเมริกาใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแนวโน้มการระบาดของไข้หวัดใหญ่ลดลง แต่ยังมีรายงานของไข้หวัดใหญ่ชนิด B ในบางประเทศของเอเชียเขตร้อน

สถานการณ์ของโรคไข้หวัดใหญ่ในประเทศไทย

จากรายงานโครงการ “การเฝ้าระวังการกลายพันธุ์และการดื้อยาของเชื้อไข้หวัดใหญ่/ไข้หวัดนกและเชื้อไวรัสทางเดินหายใจที่เป็นปัญหาสาธารณสุข” สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยความร่วมมือของโรงพยาบาลเครือข่าย 5 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลแม่สอด โรงพยาบาลพระปกเกล้า โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ โรงพยาบาล วชิระภูเก็ต และสถาบันบำราศนราดูร ระหว่าง พฤศจิกายน-ธันวาคม 2557 และมกราคม 2558 พบผู้ติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 20.51, 23.75 และ 15.00 ตามลำดับ และในช่วง 3 เดือนนี้พบเชื้อไข้หวัดใหญ่ชนิด A(H3N2) เป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 83.7 ไข้หวัดใหญ่ชนิด B ร้อยละ 14 และไข้หวัดใหญ่ชนิด A สายพันธุ์ H1(2009) เพียงร้อยละ 2.3 ซึ่งแตกต่างจากหลายปีที่ผ่านมา ที่ในช่วงฤดูหนาวจะพบไข้หวัดใหญ่ชนิด B ระบาดมาก

จากการศึกษาสายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดใหญ่แต่ละชนิดที่แยกได้จากตัวอย่างผู้ป่วย ระหว่าง เดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม 2557 และมกราคม 2558 ด้วยวิธี gene sequencing และ HI สรุปได้ผลดังนี้

- ไข้หวัดใหญ่ชนิด A สายพันธุ์ H1(2009) ร้อยละ 100 คล้ายคลึงกับสายพันธุ์ A/California/07/2009 (H1N1)
- ไข้หวัดใหญ่ชนิด A(H3N2) ที่พบมากในขณะนี้ประมาณร้อยละ 90 เป็นสายพันธุ์ใหม่ คล้ายคลึงกับ A/Switzerland/9715293/2013 (H3N2) และร้อยละ 10 เป็นสายพันธุ์เดิม A/Texas/50/2012 (H3N2)
- ไข้หวัดใหญ่ชนิด B ประมาณร้อยละ 40 เป็นสายพันธุ์ใหม่ คล้ายคลึงกับ B/Phuket/3073/2013 (Yamagata Lineage) ร้อยละ 50 เป็นสายพันธุ์ B/Massachusetts/2/2012 (Yamagata Lineage) และ ร้อยละ 10 เป็นสายพันธุ์ B/Brisbane/60/2008 (Victoria Lineage)

ข้อพิจารณาเรื่องการเลือกใช้วัคซีน

เนื่องจากวัคซีนที่ประชากรไทยส่วนใหญ่ได้รับขณะนี้ประกอบด้วย A/California/7/2009 (H1N1)pdm09, A/Texas/50/2012 (H3N2) และ B/Massachusetts/2/2012 แต่จากรายงานการเฝ้าระวัง ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าสายพันธุ์ที่พบระบาดมากและมีแนวโน้มจะพบมากขึ้น 2 ใน 3 สัปดาห์คือ A/Switzerland/9715293/2013 (H3N2) และ B/Phuket/3073/2013 ไม่ตรงกับวัคซีนที่ประชากรไทยได้รับ อยู่ในขณะนี้ ซึ่งจะต้องรอ วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่สำหรับซีกโลกใต้ซึ่งได้บรรจุสายพันธุ์ A(H3N2) และ B ตัวใหม่ไว้ แต่ยังคงอยู่ระหว่างกระบวนการผลิตและจะนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยได้ราวเดือนเมษายน 2558 ดังนั้นประชากรทั่วโลกที่ได้รับวัคซีนสายพันธุ์ A/Texas/50/2012 (H3N2) ไปแล้ว จะมีภูมิคุ้มกันต่อเชื้อตัวใหม่หรือไม่? องค์การอนามัยโลก ได้ให้ข้อมูลการทดสอบเบื้องต้น ก่อนที่วัคซีนตัวใหม่ที่มี A/Switzerland/9715293/2013 (H3N2) เป็นองค์ประกอบจะผลิตเสร็จและวางจำหน่ายว่า เมื่อนำซีรัมของผู้รับวัคซีน A/Texas/50/2012(H3N2) มาทำปฏิกิริยากับเชื้อ A/Texas/50/2012(H3N2) และ A/Switzerland/9715293/2013(H3N2) เปรียบเทียบกันด้วยวิธี HI พบว่าระดับ HI titer ลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรืออีกนัยหนึ่งมีภูมิป้องกันต่อเชื้อ A/Switzerland/9715293/2013(H3N2) ลดลง โดยอัตราการลดลงนี้พบในเด็ก ร้อยละ 70, ผู้ใหญ่ ร้อยละ 79 และผู้สูงอายุ ร้อยละ 77 ข้อมูลของศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติ และองค์การอนามัยโลกจึงเป็นข้อพิจารณาสำหรับการเลือกใช้วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ในปี 2558

